

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

IX. De Poenis violantium Immunitatem, earumque Relaxatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62668](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62668)

§. 7. n. 3. Zypæus *Analys. ad hanc Rubric.*
n. 12. &c.

ARTICULUS IX.

De Pœnis violantium
Immunitatem, earum-
que Relaxatione.

SUMMARIUM.

174. Rei extractione ex Asylo committitur Sacrilegium,
175. Severè castigatum à Deo,
176. Et gravibus pœnis Civili,
177. Et Canonico Jure subjectum.
178. Eâ contrahitur Excommunicatio major:
179. Qua hodie lata sententia est.
180. Et à mandante & attentante extractionem rei,
181. Istumque in Asylo occidente incurritur.
182. Relaxatur autem per solam Absolutionem.
183. Secundùm aliquos reservatam Papæ.
184. Probabiliter permissam inferioribus Prelatis:
185. Licet pro ea ad Papam tutius recurratur.

174. **R**eorum Asylo sacrò receptorum extractione &c. gravissimum Sacrilegii peccatum committitur, patet ex *can. Miror 7. can. Frater 9. §. Sacrilegium* post *can. Si quis 16. can. Quisquis 17. Sc. 17. q. 4.* Ratio manifesta est; quia violentæ extractiones & Ecclesiasticæ Immunitatis violationes sunt contra sanctitatem, honorem & reverentiam debitam Ecclesiis consecratis, & locis Divino cultui & obsequio dicatis, juxta illud Gelasii Papæ, *Qui ad*

injuriam sanctorum locorum profuisse probantur, can. Frater cit. cui consonant textus can. Si quis cit. can. Reum 9. can. Deservit 35. Sc. q. 4. cit. l. Presenti 6. C. de His, qui ad Eccles. confug. & S. Augustinus, ejusmodi extractionem Gravam injuriam Religionis & Divinitatis offensam appellans, Serm. 5. de Dedicat.

Quare meritò Ecclesias earumque immunitatem temerariâ confugarum extractione violantium impietas, sicut calò vindice læpe & gravissimè castigata est, apud Tholol. *Synt. ag. Lib. 33. cap. 20. n. 3.* Baronium *ad Annum Christi 465. à n. 2.* & Fran. Leon. *Theaur. Fori Eccles. p. 1. cap. 13. à n. 35.* sic à terrena etiam potestate, decretis in violatores gravibus pœnis, vindicata est utroque Iure.

Imperiali *l. Fideli 2. §. l. Presenti 6. pr. C. de His, qui ad Eccles. confug.* quorum textuum priori læsæ Majestatis crimine tenentur: posteriori capitali & ultimi supplicii animadversione plecti jubentur.

Canonico verò Iure constituta in eos Imprimis est pœna pecuniaria, aliquando nongentorum solidorum, *can. Si quis contumax 20.* aliquando triginta librarum auti examinati purissimi, *can. Quisquis 21.* pro qualitate delicti & delinquentium conditione judicis arbitriò varianda & Ecclesiæ læsæ applicanda pro satisfactione, *can. Si quis in atrio 7. q. 4. cit.* Deinde Pœnitentia publica, quâ arbitrio Episcopi multari jubentur *can. Miror 8. can. Nullus 19. Sc. can. Si quis contumax 20. q. cit.* Demum in eosdem decreta & læpius repetita est omnium, quas Ecclesia habet, gravissima pœna excommunicationis, *can. Sicut antiquus 6. can. Miror cit. can. Frater 10. can. Deservit 35. can. Id constitutum 36. Sc. q. 4. cit.* Quam tamen Censuram secundum hos textus ferendæ, non ipso Iure lata sententia.

fffff

latae sententiae esse, cum Sylvestro *V. Immunitas* 3. q. 8. docent Zerola *in Praxi V. Immunitas* V. 2. & Suarez *Tract. 2. de Relig. lib. 3. cap. 3. n. 3.*

179. An ea excommunicatio ferenda sententiae sit secundum Jus modernum, dubium & controversa est inter DD. Id enim negat Socinus *in c. Nuper 29. de Sent. excom. n. 5.* & alii apud Farinacium *Append. de Immunit. cap. 20. n. 311.* Rationem eam reddunt; quod *Constitutione Gregoriana* antiqui iuris poenae, quae omnes per sententiam infligendae erant, renovatae sint sine mutatione Iuris quoad modum, quod contrahuntur. Sed contra mentem Gregorii Papae XIV. & expressum tenorem publicatae ab eo *Constitutionis*, cuius verba sunt, *Declaramus, cum ipso factis Censuras & poenas easdem incurrere: quae, si excommunicatio hodie sententiam condemnatoriam requireret, plane essent otiosa; cum expressa plus non operarentur, quam omnia, Farinac. cap. 20. cit. n. 313.* Lezana *V. Immunitas* n. 21. Marius *Ital. de Immunit. lib. 1. cap. 6. §. 2. n. 29.* Palao *Tract. 11. disp. Unio. p. 12. n. 3.* & Haunold. *Tom. 6. de J. & J. tract. 1. n. 256.* pro se allegantes Clementis VIII. & Pauli V. *Declarationes.*

180. Atque has poenas incurrunt, tam mandans quam exequens, etiam effectu sive actuali rei extractione non secuta: dummodo intervenerit attentatio ejus propinqua, v.g. si quis secularis Curiae mandato manus admoveat loci sacri januae vel confugae, cum conatu illam violenter aperiendi, aut hunc extrahendi: licet ob resistentiam illam aperire, vel hunc extrahere non possit, *Glossa in l. Fidei cit. V. Tentaverit, Decianus Tract. Criminali Lib. 6. cap. 27. n. 5.* Diana *p. & tract. 1. resol. 15. cit.* Farinac. *cap. 20. n. 321.* & Palao *p. 12. cit. n. 5.* Ratio est; quia tali attentatione jam exercetur actio sub

dictis poenis prohibita, scilicet attentatio & conatus externus, si quis quidem prater vel contra hujus *Constitutionis* nostra tenorem attentare presumpserit.

Eadem poenae etiam incurruntur ab eo, qui, omnia extractione & istius attentatione, confugam in ipso Sacro vel Religioso loco occidit, ut ex communi DD. sensu tradunt Del-bene *de Immunit. cap. 16. dub. 37. n. 1.* Novarius *Tract. de Eccl. Fori p. 2. q. 14.* Haunold. *tract. cit. n. 280.* & Squillante *Tract. de Oblig. clericis, p. 5. dub. 14. n. 90.* sic in facti contingentia, testificans iudicatum. Ratio per se est; quia poenae illae Jure latae sunt in violatores Immunitatis, quam res Ecclesiae praebent: in his autem occidens vere violat earum Immunitatem; cum vi illius confugis necessaria vitae subsidia non neganda, *l. Praesenti cit. Quisquam nobilitatis aut damni non interendum, can. Definitur cit. & A morte, debilitate & conatu genere poenarum corporalium securitas praestanda sit, can. Id configuramus cit.* Accedit; quod a Gregorio XIV. poenae, quae contra Immunitatis violatores per sacros Canones promulgatae sunt, ipso facto incurruntur ab eis, *Qui prater vel contra Bullae tenorem aliquid attentare presumpserint; quod utique vel maxime facit, qui reum in ipso Sacro vel Religioso loco per se vel per alios occidit.*

Porro, ut violatae factae Asylae rei ab excommunicatione, sacrilegio illo contracta, liberentur, facienda ante omnia est restitutio confugae violenter extractae, & Ecclesiae istius extractione laesa exhibenda satisfactio: quibus demum praestitis censura illa per absolutionem relaxatur, *arg. c. Quae fronte 27. de Appellat. & c. Cum desideres 15. de Sent. Excom.* Ubi

Dubium & controversa est inter DD. est, quis ab excommunicatione illa absol-
Juticem

lutionem ei valeat impertiri; illam enim Papæ absolutioni reservatam, docent Farinac. cap. 20. cit. n. 315. Mar. Ital. cap. 6. cit. §. 2. n. 3. Barbosa Jur. Ecclesiast. lib. 2. cap. 3. n. 167. Theaur. in Praxi V. Immunitas cap. 1. & Diana p. 6. tract. 1. resol. 34.

Fundant se primò in Extravag. 3. inter com. de Penit. & remiss. quâ à Paulo II. sedi Apostolicæ reservatis casibus accensetur Offensa Libertatis Ecclesiastica. Sed fundamentum hoc solidum non est; quia nomine Libertatis Ecclesiasticæ propriè acceptò Personarum duntaxat Ecclesiasticarum: non etiam Sacrorum & Religiosorum locorum Immunitas venit, ut jam monui n. 22. & ipsimet Mar. Ital. l. cit. n. 6. Farinac. cap. 1. n. 5. adnotârunt.

Secundò in Decreto Clementis VIII. à Paulo V. innovato, & Confessariis quibuscunque inter cætera prohibente absolutionem à sex casibus: quos inter est violatio Immunitatis Ecclesiasticæ in terminis Constitutionis Gregorianæ. Sed etiam hoc fundamentum satis firmum non est; quòd decretum illud spectare videatur Sacerdotes inferiores: qui absolutionem à dictis & aliis casibus ab Ordinario reservatis, vi privilegiorum à sede Apostolica concessorum, sibi arrogabant. Unde ab istis ad Episcopos porrigi nequit; quia tali extensione factâ Episcoporum potestas, quam Papa firmare intendit, diminueretur ac restringeretur; cùm decretò illò etiam prohibeatur absolutio à casibus dubiis Bullæ Cænæ, & ab excommunicatione contracta percussione clericis etiam levi: à qua tamen ante decretum illud absolvere Episcopi potuerunt, c. Pervenit 17. de Sent. excom. & Extravag. Joan. XXII. quæ incipit Perlectis à Covarruvia in c. Alma p. 1. §. 9. n. 2. relatâ

Tertiò in Constitutione Gregoriana supra d. n. 25. relatâ, quâ in sacri Asyli

violatores decernuntur censuræ, contra Libertatis, juris & Immunitatis Ecclesiasticæ violatores per sacros Canones & Conciliorum Generalium suorumque Prædecessorum Constitutiones, adeoque etiam per Bullam Cænæ, promulgatâ. Cùm ergo Bullæ istius excommunicationes omnes Papæ reservatæ sint, reservata etiam erit contracta asyli violatione. Sed ad hoc etiam satis expedita responsio est; quia Constitutio Gregoriana, renovandò censuras latas in Bulla Cænæ eisque sacri asyli violationem subjiçendò, non meminit reservationis: quæ facta non censetur, nisi exprimatur, c. Nuper cit. §. In secundo, cit. Palao p. 12. n. 7. & Delbene dub. 38. n. 7.

Quare ejus, de qua agimus, excommunicationis absolutionem locorum Ordinaris sive Episcopis competere, cum DD. cit. probabiliter defendunt M. Ant. Genuef. Prax. cap. 22. à n. 2. Naldus V. Casus reservatus n. 1. Bonacina Tom. 2. disp. 3. q. 7. p. 11. Zypæus in Analyfi hæc Rubr. n. 13. & alii. Ratio est; quia Episcopis regulariter competit potestas absolvendi ab excommunicatione, Jure latâ & non reservatâ; cùm Conditor Canonis, qui absolutionem sibi specialiter non retinuit, eò ipsò facultatem aliis, scilicet Episcopis videatur concessisse, textus est §. In secundo cit. & doctrina Panormit. in c. Grave 29. de Prabend. n. 13. Navarra Manual. cap. 27. n. 39. & Gutierrez Q. 2. Canon. Lib. 1. cap. 5. n. 1. Cùm ergo sacri asyli violatione contracta excommunicatio neque à Gregorio XIV. neque ab ejus successoribus reservata sit, relaxari per absolutionem poterit ab Episcopo, sede vacante à Capitulo, & ab utriusque Vicario Generali, aliisque Prælatibus obtinentibus jurisdictionem quasi Episcopalem, & ab aliis etiam Confessariis de licentia ipsorum.

F f f f f 2

Sed, ut

185. Sed, ut hæc sententia probabilis, in Praxi tamen tutior est contraria: pro qua, præter deductas rationes, stat imprimis declaratio S. Congreg. Cardd. Trident. Interpp. apud Farinacium *cit.* n. 15. Dein Curia Romanæ Praxis & Stylus S. Pœnitentiariæ. Demum *Responsum* ipsius S. Congregat. Immunitatis 1632. redditum Vicario Generali Capuano, & relatum à *cit.* Del-bene *dub.* 38. f. 2. n. 12.

ARTICULUS X.

De Ecclesiarum Immunitate Reali.

SUMMARIUM.

186. Ecclesiastici obnoxii sunt exactio-
nibus Prælatorum.
187. Exempti ab oneribus Personalibus,
quæ à laicis imponuntur.
188. Præsertim à militia & excubiis:
189. Nisi sine ipsis patria ab Infideli-
bus &c. nequeat defendi.
190. Laicorum exactioibus obnoxia
non sunt res Ecclesiastica,
191. Affecte consecratione vel benedi-
ctione:
192. Obrente titulo spirituali,
193. Et cætera bona locorum,
194. Et personarum Ecclesiasticarum:
195. Ex quibus etiam Vestigia non de-
bentur.
196. Ab exactioibus tamen illis ex-
empta non sunt bona Feudalia,
197. Concessa cum reservatione Jurisdi-
ctionis,
198. Et alia, ex quibus pensiones &c.
debitæ ex contractu:
199. Non vi jurisdictionis impostæ sunt.
200. Sublevanda ex iis gravis & publi-
ca necessitas,
201. Quatuor conditionibus observatis.

202. Ecclesia non tenetur ad reparati-
onem vicarum & pontium:
203. Nisi reparatio ipsarum prædium aquæ
principaliter tangat.
204. Tempore famis Ecclesiastici ad fru-
menti venditionem cogi,
205. Eorumque granaria visitari à laicis
non possunt.
206. Nisi casu omnino extraordinario.
207. Hæc Immunitate gaudent omnes
Ecclesiastici.
208. Nisi conjugati sint vel extraneæ
negotiationem.
209. Immunitatem hanc Divini Juris
esse, asserentium,
210. Et negantium Opiniones,
211. Distinctionibus sadere conciliantur.

Ecclesias & Personas Ecclesiasticas obnoxias esse exactioibus aliisque oneribus, quæ à propriis ipsarum Prælatibus ex iusta causa imponuntur, extra controversiam est, patetque ex c. 1. & c. Cum Apostolus 6. S. Prohibemus, de Cen. Exalt. & Procurat. Unde sibi competentis Immunitatis Realis vi solummodo eximuntur ab oneribus, quæ imponuntur à potestate seu Magistratu Seculari.

Et imprimis quidem à Capitatione sive exactioibus, quæ à personis fiunt absque respectu ad ipsarum bona: imò etiam, si ab ipsis bona immobilia non possideantur, l. Unica C. de Capit. Civium à Muneribus & functionibus omnino vitibus, v.g. cloacæ aut stabuli purgandi, sordidæ arenæ, calcis coquendæ: quæ personis Ecclesiasticis imponi jure etiam Civili severè prohibentur, l. Placet 7. C. de SS. Eccles. & l. Omnis 2. pr. C. de Episc. & cleric. quòd eorum dignitati & statui honorifico repugnent usque adeò; ut à sordidis ejusmodi muneribus eorum etiam familiam oporteat esse immunem, l. Omnis